

Облікова картка НДДКР

Державний обліковий номер: 0212U004935

Державний реєстраційний номер: 0111U010352

Відкрита

Дата реєстрації: 08-02-2012

1. Етапи виконання

Номер етапу: 1

Назва етапу: Водний баланс Хаджибейського лиману за різних умов його існування/

Початок етапу: 04-2011

Закінчення етапу: 12-2011

Вид звітнього документа: Остаточний звіт

2. Виконавець

Назва організації: Одеський державний екологічний університет

Код ЄДРПОУ/ІПН: 26134086

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Адреса: Одеська обл.. м.Одеса, вул.Львівська, 15

Телефон: 63-62-09

Телефон: 42-77-67

E-mail: synop@odeku.edu.ua

WWW: www.odeku.edu.ua

3. Власник результатів НДДКР (продукції)

Назва організації: Управління освіти і наукової діяльності Одеської обласної державної адміністрації

Код ЄДРПОУ/ІПН: 33722647

Адреса: , м. Одеса, Одеська обл., 65107, Україна

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Телефон: (048)728-37-77

4. Джерела та напрями фінансування

Підстава для проведення робіт: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

КПКВК: 2201040

Напрямок фінансування: 2.2 - прикладні дослідження і розробки

Джерела фінансування

Джерело фінансування: 7713 - кошти держбюджету

5. Науково-технічна робота

Назва роботи (укр)

Водний баланс Хаджибейського лиману за різних умов його існування.

Назва роботи (англ)

The water balance estuary of Khadzhibeyskiy is his existences at different terms.

Реферат (укр)

Звіт про НДР: 86 с., 53 рис., 8 табл., 42 джерела. Об'єкт дослідження - екосистема Хаджибейського лиману (водозбірний басейн, акваторія, канал "лиман-море", станція біологічної очистки "Північна"). Мета роботи - оцінити складові водного балансу Хаджибейського лиману за багаторічний період, здійснити сценарне моделювання за різних умов його функціонування та розробити науково-обґрунтовані рекомендації щодо здійснення заходів, спрямованих на забезпечення задовільного гідрологічного та гідрохімічного стану лиману. Методи дослідження - оцінка природних та антропогенних чинників водно-сольового режим лиману; статистичний аналіз даних по опадах і рівнях води в лимані та їх внутрішньорічного розподілу; розрахунок щорічних водних балансів Хаджибейського лиману; сценарне моделювання умов функціонування лиману. Результати і новизна - вперше для Хаджибейського лиману розраховані щорічні водні баланси за період з 1960 по 2010 рр., виконано сценарне моделювання водно-сольового балансу та режиму лиману за різних умов функціонування, оцінено об'єми замулення водойми за останні 35 років, розроблені рекомендації щодо заходів по відновленню сприятливого водно-сольового режиму для збереження екологічного стану і природних ресурсів лиману. Рекомендації по використанню результатів роботи - методика та результати сценарного моделювання водно-сольового режиму Хаджибейського лиману пропонуються для практичного використання при складанні прогнозів змін рівнів і солоності води, розробці заходів по упорядкуванню регулювання річкового стоку та водообміну лиману з Чорним морем по каналу "лиман-море", а також при розробці та виконанні державної програми по відновленню сприятливого водно-сольового режиму та збереженню екологічного стану і природних ресурсів лиману. Галузь використання - охорона навколишнього природного середовища, водне господарство, сільське господарство, рибне господарство, рекреація та туризм тощо. ВОДНО-СОЛЬОВИЙ РЕЖИМ, ВИПАРОВУВАННЯ, РІЧКОВИЙ СТІК, КАНАЛ "ЛИМАН-МОРЕ", ВОДООБМІН, СБО "ПІВНІЧНА".

Реферат (англ)

Report on research work (intermediate) includes: 86 page, 53 drawings, 8 tables, 42 literary sources. Object of investigation is ecosystems of the Khadzhibeysky estuary (of area of the river, aquatorium, channel "estuary-sea", the station of bioscrubbing is "North"). A purpose of work is estimate the constituents of water balance of the Khadzhibeysky estuary for long-term period, to carry out a scenario design at different terms of his functioning and develop the scientifically-grounded recommendations on maintenance satisfactory hydrological and the hydrochemical states of estuary. Methods of investigation are an estimation of natural and anthropogenic factors of the water-salt mode of estuary; statistical analysis of data on sinking and water in an estuary and their distributing levels; calculation of annual water balances of the Khadzhibeysky estuary; scenario design of operating of estuary conditions. Results and novelty - modern of the Khadzhibeysky estuary annual water balances are expected for period from 1960 to 2010, the scenario design of water-salt balance and mode of estuary is executed at different terms functioning, the volumes of silting-up of reservoir are appraised for the last 35 years, developed recommendation on renewal of the favourable water-salt mode for the maintainance of the ecological state and natural resources of estuary. Recommendation for the use of results of work - a method and results of scenario design of the water-salt mode of the Khadzhibeysky estuary is offered for the practical using for drafting of prognoses of changes of levels and salinity of water, to development of measures on arrangement of adjusting of river flow and water exchange of estuary with the Black sea on a channel "estuary-sea", and also at development and implementation of the government program on renewal of the favourable water-salt mode and maintainance of the ecological state and natural resources of estuary. Industry of the use is a protection of natural environment, water industry, fish industry, recreation, tourism and other. WATER-SALT MODE, EVAPORATION, RIVER FLOW, CHANNEL "ESTUARY-SEA", WATER EXCHANGE, SBO "NORTH".

6. Науково-технічна продукція (НТП)

НТП 1

Назва продукції (укр): Водний баланс Хаджибейського лиману за різних умов його існування.

Назва продукції (англ): The water balance estuary of Khadzhibeyskiy is his existences at different terms.

Очікувані результати: поліпшення стану навколишнього середовища

Галузь застосування: екологія

Опис продукції (укр): Розраховані щорічні водні баланси Хаджибейського лиману за період з 1960 по 2010 рр., виконано сценарне моделювання водно-сольового балансу та режиму лиману за різних умов функціонування, оцінено об'єми замулення водойми за останні 35 років, розроблені рекомендації щодо заходів по відновленню сприятливого водно-сольового режиму для збереження екологічного стану і природних ресурсів лиману.

Соціально-економічна спрямованість НТП:

Стадія завершеності НТП: Звіт по НДДКР

Впровадження НТП: Впроваджено

Строки впровадження: -

Виробник продукції: -

Споживачі продукції: -

Перспективні ринки: -

Права інтелектуальної власності: За договорами

Форми та умови передачі продукції: Продаж продукції

7. Бібліографічний опис

1. Гопченко Є.Д., Гриб О.М., Шакирзанова Ж.Р., Сербов М.Г., Бояринцев Є.Л., Терновий П.А. Сучасні морфометричні та основні фізико-хімічні характеристики Хаджибейського лиману // Вестник Гидрометцентра Чёрного и Азовского морей. Государственная гидрометеорологическая служба Украины. - 2011. - № 1(12). - С. 137-142. 2. Гопченко Є.Д., Гриб О.М., Гриб К.О. Зв'язок солоності та рівнів води Хаджибейського лиману й оцінка замулення водойми // Зб. док. та ст. / За загальн. ред. В.М. Небрата. - Одеса: ІНВАЦ, 2011. - С. 207-211. 3. Гопченко Є.Д., Шакирзанова Ж.Р. Довгострокове прогнозування водності Хаджибейського лиману та оцінка його наповнення поверхневими водами у весняний період року // Вестник ГМЦ Чёрного и Азовского морей. Государственная ГМС Украины. - 2009. - № 2 (10). - С. 169-185. 4. Гопченко Є.Д., Шакирзанова Ж.Р. Методика довгострокового прогнозу надходження поверхневих вод до закритих лиманів Північно-Західного Причорномор'я у весняний період року // Наук. зап. Терн. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Серія: Біологія. Спец. вип.: Гідроекологія. - 2010. - № 3 (44). - С. 53-56. 5. Гопченко Є.Д., Шакирзанова Ж.Р. Метод просторового довгострокового прогнозування максимального стоку весняного водопілля та строків його проходження // Метеорологія, кліматологія та гідрологія. - 2008. - Вип. 50. - ч. II - С. 158-168. 6. Гопченко Е.Д., Шакирзанова Ж.Р. Территориальное долгосрочное прогнозирование характеристик весеннего половодья равнинных рек // Тр. междунар. сем. "Генетические и вероятностные методы в гидрологии: проблемы развития и взаимосвязи". - Одесса, 2009. - С. 63-72. 7. Гопченко Е.Д., Романчук М.Е. Нормирование характеристик максимального стока весеннего половодья на реках Причерноморской низменности. - К.: КНТ, 2005. - 148 с. 8. Гопченко Є.Д., Шакирзанова Ж.Р. Можливості застосування просторових моделей для прогнозування максимального стоку весняного водопілля при обмеженості гідрологічних спостережень // Причорномор. еколог. бюлетень / Наук.-практ. журнал. - Одеса: ІНВАЦ, 2007. - № 2 (24). - С. 63-66. 9. Шакирзанова Ж.Р. Метод просторових прогнозів строків початку та проходження максимумів весняних водопіль на рівнинних річках України // Укр. гідрометеор. журн. - 2011. - № 8. - С. 204-213.

8. Звітна документація

Кількість сторінок в звіті: 86

Мова звіту: Українська

Кількість файлів у звіті: 4

9. Заключні відомості

Перелік осіб-виконавців

Белов Володимир Вікторович

Бояринцев Євген Львович

Гопченко Євген Дмитрович

Гриб Олег Миколайович

Медведева Юлія Сергіївна

Павленко Стелла Василівна

Сербов Микола Георгійович

Терновий Петро Анатолійович

Шакірзанова Жаннетта Рашидівна

Керівник організації:

Тучковенко Юрій Степанович

Керівники роботи:

Гопченко Євген Дмитрович

Керівник відділу реєстрації наукової діяльності
УкрІНТЕІ

Юрченко Т.А.